

[Holger Eriksen.]

som den pågældende blev valgt på, lå under, hvad der i gennemsnit krævedes til et mandat. Man kan naturligvis rejse det spørgsmål, hvorfor man således tager mere hensyn til den enkelte end til et parti; det gør man imidlertid heller ikke, thi hvis et parti har fået bare eet kredsmandat, deltager det under alle omstændigheder i fordelingen af tillægsmandaterne. Iøvrigt er der den forskel, at hvis en enkelt person opnår stemmer til et kredsmandat, ved de pågældende vælgere som regel, hvem der bliver valgt, med andre ord, de ved, hvor deres stemmer går hen, de har stemt på vedkommende, fordi de har tillid til ham eller hende. Hvis det derimod drejer sig om et parti, som skal hente en tiendedel af et mandat i eet amt, en anden tiendedel i et andet amt og således videre, har vælgerne ikke anelse om, hvem deres stemmer kommer til at tilfalde, og så er det muligt, at de faktisk kommer til at gå til en kandidat, som de under ingen omstændigheder ønskede valgt.

Den ærede ordfører bemærkede før, at de stemmer, der var afgivet på partiet de uafhængige, var kommet andre partier tilgode. Det er jo ikke rigtigt. De andre partier har fået deres mandater tildelt i forhold til de stemmer, de havde. De uafhængiges stemmer er ikke kommet med i beregningen. Hvor det imidlertid drejer sig om et parti, der er så svagt repræsenteret blandt vælgerne, at det kun får et par enkelte mandater, er det pågældende partis vælgere faktisk ude af stand til i forvejen at vide noget som helst om, hvor deres stemmer går hen, og da disse partier tit er af en meget løs indre struktur, med repræsentanter for mange forskellige opfattelser — ja, så er det og bliver det et lotterispil, hvis man skaber mulighed for, at man i øget grad kan få valgt kandidater på et sådant minimalt stemmetal. Den 60 000 stemmers regel, som vi har i valgloven, er således en slags vælgerbeskyttelse. Iøvrigt formindskes dens betydning i takt med den stigning, der sker i vælgerens antal. Den svarede engang til ca. 3 pct., men med normal valgdeltagelse vil den snart kun svare til 2½ pct., altså ikke mere end halvdelen af, hvad der kræves efter den tyske regel, som der tales så meget om.

Iøvrigt har den ærede ordfører for for-

slagsstillerne i den grad gjort sig skyldig i overdrivelser, at det giver et fingerpeg om hans mangel på saglige argumenter. Han talte således om, at den skillelinie, der går mellem politisk diktatur og frit folkestyre, er overskredet, og om, at der i valglovens § 43 var en omend svag begyndelse til at gennemføre et etpartisystem. Han betegnede også bestemmelsen som en skamplet — det var i fremsættelsestalen — og der blev brugt endnu kraftigere udtryk. Mindre mente den ærede ordfører ikke kunne gøre det.

Jeg forstår godt, at tanken om næste valg kan give retsforbundet onde drømme, og at den kan påvirke dets medlemmers sindstilstand, men det er jo ingen undskyldning for den slags — jeg viger ikke tilbage for at sige — latterlige overdrivelser. Se f. eks. til England, demokratiets moderland. Der er vel næppe et land, hvor den demokratiske indstilling er mere grundfæstet. Alligevel har dette land flertalsvalg i enkeltmandskredse. Når Danmark efter den ærede ordførers opfattelse er på vej til diktaturet, fordi det har opstillet det krav, at et parti, der ikke har et kredsmandat, skal have opnået 60 000 stemmer for at komme i betragtning ved tildelingen af tillægsmandaterne, så må England jo ud fra dette synspunkt være langt inde i diktaturet. Eller se til Norge og Sverige, hvis karakter af demokrati den ærede ordfører vel ikke vil beklikke. De har forholdstalsvalg, men kender overhovedet ikke begrebet tillægsmandater.

Nu talte den ærede ordfører yderligere om, at det, som det hele tilsigter, er at udlette de små partier. Det har der aldrig været tale om, og det behøves i og for sig heller ikke. Hvis vi ser på de små partier, synes jeg, man har indtryk af, at de er godt på vej til at udlette sig selv, men det kan valglovsbestemmelserne i hvert fald ikke gøre for. Ganske vist fik de uafhængige op imod 59 000 stemmer ved sidste valg, men hvis de forsøgte lykken næste gang, er der vel næppe nogen tvivl om, at de ikke engang kunne opnå halvdelen; men det er under ingen omstændigheder valglovens skyld.

Jeg har ikke, og mit parti har ikke, ændret indstilling til dette spørgsmål siden sidste år, og jeg kan under ingen omstændigheder anbefale det foreliggende lovforslag.